

การรักษาด้วยการฉายรังสี ในผู้ป่วยโรคมะเร็ง

การฉายรังสีคืออะไร?

การฉายรังสีหรือการฉายแสงเป็นการรักษาโรคเนื้องอก โดยการใช้รังสีในปริมาณที่พอเหมาะ และมากพอที่จะทำลายเนื้องอกนั้นได้ ทำให้ผู้ป่วยหายจากโรคและไม่เกิดอันตรายต่อร่างกาย เปรียบเสมือนการเปิดไฟส่องไปยังส่วนของร่างกายที่เป็นเนื้องอก ผู้ป่วยจะรู้สึกเจ็บปวดหรือร้อนแต่อย่างไร

การฉายรังสีใช้เวลานานเท่าใด?

การฉายรังสีแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ 15 นาที ฉายทุกวัน เว้นวันหยุดราชการ และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ใช้เวลาประมาณ 4 - 7 สัปดาห์ ถ้าผู้ป่วยสามารถ ไป - กลับ ได้สะดวก ไม่จำเป็นต้องนอนพักในโรงพยาบาล ท่านที่มีปัญหาเรื่องที่พัก โปรดแจ้งนักสังคมสงเคราะห์หรือพยาบาลสำหรับผู้ที่แพทย์เห็นสมควรว่า ต้องรับไว้รักษาในโรงพยาบาล จะให้นอนพักรับการรักษาในหอผู้ป่วย ขณะรับการรักษาโดยการฉายรังสี ท่านสามารถปฏิบัติงานประจำวันได้ปกติ

ขั้นตอนการเริ่มรับบริการรังสีรักษา

1. ลงทะเบียนที่แผนกเวชระเบียน หรือตู้คีออส (Kiosk)
2. ผู้ป่วยทุกรายตรวจสอบสิทธิการรักษา ยกเว้นสิทธิข้าราชการ รัฐวิสาหกิจ และจ่ายตรงกรมบัญชีกลาง
3. ผู้ป่วยชั่งน้ำหนัก วัดความดันโลหิต ถ้ามีเจาะเลือด เอกซเรย์ให้ไปทำให้เรียบร้อยก่อน
4. ยื่นบัตรนัดและใบนำทางที่แผนกผู้ป่วยนอกรังสีรักษา
5. พยาบาลซักประวัติ ฟังคำแนะนำขั้นตอนการให้บริการ พร้อมแฟ้มประวัติ ฉายรังสี
6. ผู้ป่วยรับฟังสุขศึกษาการปฏิบัติตนระหว่างการฉายรังสี
7. แพทย์ตรวจร่างกายและวางแผนการรักษา
8. เข้าห้องจำลองการรักษา เพื่อจำลองพื้นที่ฉายรังสีตามที่แพทย์กำหนด
9. เข้าห้องฉายรังสี
10. กรณีนอนพักในโรงพยาบาลให้ทำเรื่องลงทะเบียนนอนโรงพยาบาลที่ห้องเวชระเบียนตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ กรณี ไป-กลับ หลังฉายรังสีกลับบ้านได้เลย
11. มาฉายรังสีทุกวันราชการ โดยนำสมุดประจำตัวผู้ป่วย มาด้วยทุกครั้ง

ทำไมต้องขีดเส้น?

เส้นที่แพทย์ขีดไว้มีความสำคัญและจำเป็นมาก แม้จะทำให้รำคาญดูไม่สวยงาม แต่จะช่วยให้การฉายรังสีแม่นยำถูกต้อง ตรงกับบริเวณรอยโรค สีที่ใช้ขีดเส้นอาจทำให้เกิดการระคายเคืองได้ ในบางคนอาจรู้สึกคัน และอาจจะมีตุ่มน้ำตามเส้นที่ขีดไว้ ซึ่งจะแห้งไปเองภายใน 3-4 วัน ผู้ป่วยระวังไม่ให้เส้นลบ ถ้าเส้นลบหรือจางลง ผู้ป่วยไม่ควรขีดเส้นตัวเอง เนื่องจากอาจคลาดเคลื่อนกับรอยโรคที่แพทย์กำหนดไว้

การพบแพทย์ตรวจร่างกาย

- ระหว่างการรักษาผู้ป่วยจะได้พบแพทย์สัปดาห์ละ 1 ครั้ง แพทย์จะติดตามความก้าวหน้าของการรักษา ผลเลือด และอาการที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วย
- ผู้ป่วยที่ฉายรังสี ไป-กลับ จะได้รับการเจาะเลือดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยผู้ป่วยไม่ต้องงดน้ำและอาหาร หากพยาบาลไม่ได้แนะนำให้งด พบแพทย์ในวันที่นัดตรวจร่างกาย ถ้าผู้ป่วยมีปัญหาในวันอื่นๆ ที่ไม่ใช่วันตรวจร่างกาย สามารถแจ้งพยาบาลให้ทราบได้เช่นกัน

มีอาหารแสงต่อโรคมะเร็งหรือไม่?

“ไม่มีอาหารแสงต่อโรค” ท่านควรรับประทานอาหารที่สะอาด เป็นอาหารอ่อน รสไม่จัด ย่อยง่าย มีคุณค่าครบทางโภชนาการและให้ปริมาณสารอาหารที่เพียงพอ บางรายที่เบื่ออาหารหรือรับประทานอาหารได้น้อย จำเป็นต้องได้รับอาหารเสริม เช่น นมถั่วเหลือง นมสด ให้รับประทานอาหารระหว่างมื้อในผู้ป่วยที่มีโรคอื่นร่วมด้วย เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง จำเป็นต้องจำกัดอาหารบางประเภทตามวิธีการควบคุมของโรคนั้นๆ และปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์ผู้รักษาด้วย งดอาหารหมักดอง เหล้า บุหรี่ หมาก ส่วนชา กาแฟ ดื่มได้บ้าง ควรดื่มน้ำสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ลิตร หรือเครื่องดื่มตามที่ชอบ เพื่อช่วยให้ร่างกายขับของเสีย ซึ่งเกิดจากการทำลายเนื้อเยื่อออกทางปัสสาวะ และยังทำให้ผิวหนังชุ่มชื้น

ฉายรังสีแล้วผมจะร่วงหรือไม่?

ผมหรือผมจะร่วงเฉพาะบริเวณที่ฉายรังสีเท่านั้น ในผู้ป่วยหลายคนผมหรือขนที่ร่วงอาจจะงอกขึ้นกลับมาหลังจากหยุดฉายรังสี 5-6 เดือน ผู้ป่วยอาจแก้ปัญหาโดยการใส่ผ้าคลุมศีรษะ ใส่วิกผม

รับประทานยาอื่นๆ ได้หรือไม่?

ยาอื่นๆ ได้แก่ยาที่ผู้ป่วยรับประทาน อยู่ประจำ เพื่อรักษาโรคอื่นๆ ที่เป็นอยู่ ด้วย เช่น โรคหัวใจ ความดันโลหิตสูง เบาหวาน ท่านต้องรับประทานยาเหล่านั้นตามคำสั่งของแพทย์ ต่อไปและต้อง ได้รับการตรวจรักษาต่อเนื่องกับแพทย์ นั้นตามนัด สม่ำเสมอ แต่ต้องแจ้งให้ รังสีแพทย์ทราบถึงแผนการรักษา วัน นัด และนำยามาให้แพทย์ดูด้วย

ยากมือกับมะเร็ง

ในปัจจุบันพบว่า ยากมือยัง ไม่มีการพิสูจน์ว่ามีผลกับการรักษา โรคมะเร็ง ฉะนั้นให้มั่นใจว่า วิธีการ รักษา ที่แพทย์ให้เป็นวิธีการที่ดี ที่สุดสำหรับท่าน **อย่าทิ้งหรือหนี การรักษาไป** เพราะจะเป็นการสูญเสียโอกาสที่จะรักษา และทำให้โรค ของท่านเป็นมากขึ้น โอกาสจะ รักษาให้ได้ผลดีก็ลดลง

การมีเพศสัมพันธ์และ การคุมกำเนิด

โรคมะเร็งทั่วไปไม่มีข้อห้าม การมีเพศสัมพันธ์ระหว่างการ รักษา

ยกเว้น

- ผู้ป่วยโรคมะเร็งอวัยวะสืบพันธุ์
- ผู้ป่วยโรคมะเร็งเต้านม ควร คุมกำเนิดระหว่างการรักษา และควรปรึกษาแพทย์ถึงวิธีการคุมกำเนิด (ไม่แนะนำการ คุมกำเนิดด้วยยารับประทาน ยาฉีด หรือฝังเข็ม)

การฉายรังสีทำให้มะเร็งกระจาย?

เป็นความเชื่อ (ในสิ่ง) ที่ผิด ที่เชื่อว่าฉายรังสีแล้ว ทำให้มะเร็งแพร่กระจาย โดยความเป็นจริงแล้ว รังสีเป็นตัวทำลายเซลล์ (เชื้อ) มะเร็ง และป้องกันการกระจายไปบริเวณใกล้เคียง การที่ปรากฏว่ามีมะเร็งกระจายไประหว่างการฉายรังสี หรือหลังการฉายรังสีนั้น มะเร็งได้แพร่กระจายไปก่อนแล้ว แต่ยังไม่พบ และมีอาการปรากฏชัดขึ้นจึงตรวจพบ

